

Nr 9.

Ankom till riksdagens kansli den 16 april 1915 kl. 2 e. m.

Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 9 i anledning av andra kammarens beslut rörande väckta motioner dels av herr Olofsson i Digernäs om skrivelse till Kungl. Maj:t angående lagstiftning mot spel å utländska lotterier m. m., dels av herrar Lindhagen och Månsson om skrivelse till Kungl. Maj:t angående framförande till internationellt övervägande och eventuell överenskommelse av frågan om förbud mot penninglotterier m. m.

I en inom andra kammaren av herr Olofsson i Digernäs väckt motion, *Motionen 149.* nr 149, har hemställts, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes utarbета och till riksdagen framlägga förslag till lag i syfte att stävja spelet på de utländska lotterierna samt förslag till upprättande av ett under statens förvaltning ställt permanent penninglotteri, vars vinst avsättes till ålderdoms- och invaliditetsförsäkringen.

I en likaledes inom andra kammaren av herrar Lindhagen och Månsson väckt motion, nr 179, har yrkats, att riksdagen ville hemställa, att Kungl. Maj:t måtte taga i övervägande, huruvida ej i sinom tid initiativ från svensk sida lämpligen kunde tagas i syfte att framföra till internationellt övervägande och eventuell överenskommelse frågan om förbud för inrättandet av penninglotterier eller åtminstone om utfästelser av förbud

för penninglotterier inom den ena kontraherande staten att avyttra lotter till invånare i den andra kontraherande staten, när denna senare för egen del utfärdat förbud mot sådana lotteriers inrättande.

*Andra kam-
marens
utskott.*

Ifrågavarande motioner hänvisades till andra kammarens första tillfälliga utskott, som behandlat båda motionerna i ett sammanhang och i sitt utlåtande anfört följande:

»Det äldsta svenska statslotteriet upprättades, såvitt känt är, år 1758. I början av 1800-talet väcktes upprepade gånger förslag om det befintliga nummerlotteriets avskaffande, och vid 1840—41 års riksdag ledde dessa förslag äntligen till åsyftat resultat. År 1844 utfärdades därefter en förordning, innefattande förbud mot inrättande av lotterier samt mot utbudande och avyttrande av lotter. Undantag gavs endast för välgörande ändamål och bortlottning av konstsaker till förmån för svenska konstidkare.

Sedermera har inrättande av statslotteri flera gånger föreslagits i motioner, vilka dock alltid av riksdagen avslagits, så t. ex. vid 1888, 1889, 1895, 1899, 1901, 1902 och 1906 års riksdagar. År 1907 blev frågan ånyo föremål för behandling inom riksdagen i anledning av framställd interpellation, och 1908 väcktes förslag i båda kamrarna, avseende inrättande av statslotteri, varå vinsten enligt motioner i andra kammaren skulle användas till tuberkulossjukvårdens främjande. De inom andra kammaren väckta motionerna blevo avstyrkta av vederbörande utskott och avslagos av kammaren med 109 röster mot 91. Första kammaren däremot beslöt att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att till stävjande av spel å utländska lotterier åtgärder måtte vidtagas vare sig utan inrättande av ett statslotteri eller i förening med ett sådant, varav vinsten finge användas endast till främjande av särskilda kulturella och filantropiska ändamål.

Vid 1909 års riksdag väcktes i andra kammaren återigen motion om inrättande av ett statslotteri, vars vinstmedel eller avkastning skulle användas till befrämjande av skogsodling. Motionen avslogs av kammaren med 134 röster mot 59. År 1910 avgåvos inom andra kammaren två motioner om inrättande av statslotteri, den ena av herr Olofsson i Digerås och den andra av herr Jonsson i Hökhult. Vederbörande utskott, som i avgivna utlåtanden hänvisade till att Kungl. Maj:t utsett sakkunniga för utredande av lotterifrågan, samt att de sakkunniga just då blivit färdiga med sitt utlåtande, fann i denna omständighet ett avgörande skäl för sin hemställan, att motionerna icke måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda. Kammaren biföll denna utskottets hemställan. Vid 1911 års riksdag förnyade herr Olofsson sin motion, men utskottet afstyrkte den.

samma under framhållande av att lotterifrågan fortfarande vore under utredning, och kammaren avslog även denna gång motionen, ehuru med ringare majoritet än året förut.

Vid riksdagen år 1912 återkom herr Olofsson med motionen om inrättande av ett permanent penninglotteri. Andra kammarens första tillfälliga utskott avstyrkte bifall till motionen såväl av principiella skäl som även av den grund, att Kungl. Maj:t fortfarande hade lotterifrågan under behandling. Efter en längre debatt avslog kammaren motionen med 116 röster mot 82.

Vid 1913 års riksdag framlades i första kammaren två motioner, den ena av herr Trapp om inrättande av ett penninglotteri för statens räkning, den andra av herr Åström m. fl. om inrättande av ett statsobligationslotteri. Första kammarens andra tillfälliga utskott, som behandlade dessa båda motioner i ett gemensamt utlåtande, ansåg sig icke kunna förorda inrättande av ett statens klasslotteri, men tillstyrkte bifall till herr Åströms motion. Vid ärendets behandling i första kammaren bifölls utskottets hemställan med 77 röster mot 32. En motion av lika lydelse med herr Åströms hade väckts i andra kammaren av herrar Bäckström och Wikström. Denna motion avstyrktes av andra kammarens första tillfälliga utskott under hänvisning till att såväl den förevarande frågan som andra lotterispörsmål vore föremål för utredning av Kungl. Maj:t. Andra kammaren biföll vad utskottet i detta avseende hemställt, och då båda kamrarna sålunda stannat i olika beslut, hade ärendet tills vidare förfallit.

Det sakkunnigebetänkande, som enligt vad ovan meddelats vid olika tillfällen åberopats inom riksdagen, överlämnades i februari 1910 till civildepartementet. Betänkandet innehöll förslag angående åtgärder till förhindrande av utländska lottsedlars spridande i riket och förändrad lagstiftning om lotterier, varjämte yttranden i ämnet inhämtats från vissa myndigheter.

De sakkunnige förklarade, att, ehuru införande av ett statslotteri enligt deras uppfattning skulle i ej ringa mån motverka spel å utländska lotterier, de dock icke ville tillråda upprättandet av ett dylikt. De förordade därför å ena sidan så stränga, fullständiga och verksamma medel som möjligt mot de utländska lotteriffärena, å andra sidan en av lagstiftningen betingad möjlighet till ett tillfälligt inhemskt, efter omständigheter och behov avpassat lotterispel om penningar, varigenom ett måttligt spelbehov kunde tillfredsställas utan nationell myntförlust, den utländska lotteritrafiken lättare användas och förbuden däremot villigare godtagas av folkmeningen, utan att ett inhemskt permanent statslotteri behövde tillgripas.

I betänkandet framhölls, att alla länders lagstiftning och administration bure vittne om att man ansett sig böra räkna med en befintlig spellystnad, som icke lät sig tillbakahållas. I ingen europeisk stat av betydelse torde lotteriväsendet ha kunnat helt undertryckas.

Den nettoförlust, som årligen droges ur landet till följd av deltagande från svensk sida i utländska lotterier, trodde sig de sakkunnige utan fara för överskattning kunna beräkna till 9 à 10 miljoner kronor, och det måste anses som ett obestridligt intresse för såväl den svenska staten som dess enskilda medlemmar, att ett sådant skatteförhållande till främmande länder måtte upphöra eller väsentligt begränsas. Vår förbudslagstiftning på detta område vore dock i jämförelse med andra länders synnerligen otillräcklig, oändamålsenlig och verkningsslös. I fråga t. ex. om kungörande och spridande av meddelanden rörande utländska lotterier vore gällande föreskrifter så ofullständiga, att de icke motsvarade det med dem avsedda syftet. Särskilt av behovet påkallad vore en lagstiftning mot den ombudsverksamhet, som sedan flera år påginge i de södra delarna av riket och i allt större utsträckning trätt i stället för försändelseutväxling medelst post. Däremot vågade de sakkunnige icke föreslå tillgripande av det radikala medel, som man sökt tillämpa i några länder, bland dem en del tyska stater, nämligen ett absolut förbud mot spel på utländska lotterier, men anslöto sig till det förslag i ämnet, som framlagts av generalpoststyrelsen och som åsyftade, att brev, som misstänktes innehålla lottsedlar, icke skulle utlämnas till adressaten med mindre han samtyckte till att brevet i hans närvaro finge å postanstalten öppnas. Befunnes därvid innehållet icke förbjudet, skulle han bekomma försändelsen, i motsatt fall eller om adressaten vägrade att öppna brevet skulle detta återsändas till avgångsorten.

De båda motioner i lotterifrågan, som utskottet haft att behandla, överensstämma däri, att de avse att stävja svenska medborgares spel å utländska penninglotterier. Om motionärerna sålunda äro eniga om detta mål, skilja de sig åt beträffande de medel, de förorda för målets vinnande. Herr Olofsson i Digernäs anser, att målet skulle kunna nås dels genom skärpta lagbestämmelser mot spel å utländska lotterier, dels genom upprättande av ett under statens förvaltning stående lotteri. Herr Lindhagen däremot vänder sig mot tanken på inrättandet av ett statslotteri och vill nå det nämnda målet genom internationella överenskommelser, innefattande förbud — i trängre eller vidare omfattning — inom de kontraherande staterna mot inrättande af penninglotterier.

Att principiella invändningar, grundade på moraliska skäl, kunna

framställas mot varje slag av lotterispel är väl bekant, liksom också att sådana invändningar av olika bedömare tillmätas synnerligen olika värde. För herr Olofsson synas de moraliska betänkligheter, som pläga anföras mot dessa statslotterier, vara i hög grad överdrivna, under det att de starkare betonas av herr Lindhagen, som önskar, att lotterierna i den samhälleliga etikens namn måtte avskaffas såsom offentliga, av staten gillade institutioner. Men huru man än ur moralisk synpunkt må betrakta dessa företeelser, kvar står dock detta faktum, att vårt folk alltjämt spelar på lotterier och att därigenom årligen miljoner gå till utlandet. För utskottet har därför denna fråga trätt i förgrunden: när vårt folks benägenhet för lotterispel är så djupt rotad, vad bör då göras för att leda denna spellystnad i en sådan riktning, att den nationalekonomiskt vållar så liten skada som möjligt?

Vid denna frågas besvarande har utskottet icke kunnat underlåta att fästa avseende vid de åtgärder, som 1910 års kommitterade föreslagit och som här ovan i största korthet refererats. Det synes utskottet sannolikt, att skärpta bestämmelser i lotteriförordningen, tryckfrihetsförordningen och eventuellt poststadgan, åsyftande att — utan kränkning av brevhemligheten — hindra spridande av utländska lottsedlar inom landet, skulle vara av god verkan och i sin mån hämma det nämnda guldflödet till utlandet.

Sådana åtgärder böra i första rummet försökas, och först sedan de visat sig verkningslösa eller otillräckliga, har man enligt utskottets mening att såsom en nödfallsutväg tänka sig anordnandet av ett statslotteri.

Då utskottet sålunda uttalar sig för inrättande av ett statslotteri som ett yttersta medel, sker det dock med full vetskap om de med ett sådant lotteri förenade olägenheterna. Erfarenheten har nämligen visat, att om ett inhemskt statslotteri med effektiv finansiell skyddsverkan skall inrättas, måste det med framgång kunna tävla med liknande inrättningar utomlands, vidare att ett statslotteri har en viss tendens att utbreda spellusten inom landet, och slutligen att avskaffandet av ett en gång inrättat statslotteri torde vara förenat med en del svårigheter.

Vad herr Lindhagens yrkande beträffar, vågar utskottet icke hysa någon större förhoppning därom, att internationella förbudsbestämmelser i den form, motionären tänkt sig dem, skulle i någon nära liggande framtid kunna komma till stånd. De länder, som nu från vårt land uppsuga kapital, avsett för deras lotteriföretag, torde icke visa sig särskilt angelägna att träffa överenskommelser, som berövade dem denna guldtilförsel. Men det låter ju tänka sig, att även på internationell väg avtal skulle kunna

ingås, som, även om de icke vore av så genomgripande och radikal beskaffenhet, som motionären föreställt sig, likväl kunde vara av stort värde för vårt land. Utskottet har därför icke velat ställa sig helt avvisande till det syfte, som uppbär herr Lindhagens motion.

Sedan det ovan ofta berörda sakkunnigebetänkandet avgavs, ha fem år förflutit, varunder ärendet vilat hos Kungl. Maj:t. Det är sannolikt, att under denna tid värdefulla erfarenheter vunnits, som skulle kunna tjäna till att ytterligare belysa den föreliggande frågan. Vid 1912 års riksdag ställdes i ett anförande från statsrådsbanken i utsikt, att förslag i ämnet vore att förvänta från Kungl. Maj:ts sida. Vid därpå följande riksdag gavs på förfrågningar från andra kammarens första tillfälliga utskott liknande förklaring. Sedan dess synes emellertid intet ha åtgjorts i saken.

Då ärendet sålunda alltjämt vilar hos Kungl. Maj:t, kunde det möjligen väntas, att utskottet under hänvisning härtill avstyrkte bifall till de i motionerna gjorda yrkandena. Då emellertid frågan synes utskottet vara av stor vikt och enligt utskottets mening allt bör göras för att påskynda dess lösning, får utskottet i anledning av herr Olofssons i Digernäs motion nr 149 och herrar Lindhagens och Månssons motion nr 179 hemställa, att andra kammaren för sin del måtte besluta, att riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes utarbета och för riksdagen framlägga förslag till åtgärder i syfte att stävja spelet på de utländska lotterierna, eventuellt även genom inrättande av ett svenskt statslotteri.»

I avgiven, utlåtandet vidfogad reservation, hade herr Helger m. fl. anført följande:

Reservation.

»Icke ens de ivrigaste anhängare av tanken på inrättande av ett statslotteri vilja göra gällande, att ett dylikt företag skulle vara något i och för sig gagneligt för vårt folk. På sin höjd anser man den föreslagna åtgärden för ett mindre ont, som staten måste påtaga sig för undvikande av ett större, nämligen spel på utländska lotterier. Men för detta ändamål är statslotteriet icke något osvikligt medel. Detta erkännes också indirekt i herr Olofssons i Digernäs m. fl. motion, då det påyrkas jämte ett statslotteri lagstiftningsåtgärder till stävjande av spel på utländska lotterier. Erfarenheten från andra länder visar detsamma. Så har exempelvis Preussen, där man redan länge varit lyckliggjord med ett storartat statslotteri, nödgats till förhindrande av konkurrens från grannstaternas lotterier tillgripa så stränga åtgärder som att vid höga böter förbjuda icke allenast utbudande och försäljning av utländska lotter utan t. o. m. köp

av dylika. Härei ligger tydligen ett underkännande av statslotteriet som ett universalmedel mot spel på utländska lotterier.

Men icke heller restriktiva lagbestämmelser, de må göras än så stränga, kunna råda bot för det överklagade missförhållandet, därest de icke kombineras med ett statslotteri, mena motionärerna, och utskottet — ehuru det icke helt delar denna uppfattning — anser, att vårt folks benägenhet för lotterispel är så djupt rotad, att den frågan måste träda i förgrunden vad som bör göras »för att leda denna spellystnad i en sådan riktning, att den nationalekonomiskt vållar så liten skada som möjligt». Häremot torde emellertid med fog kunna invändas, att det ingalunda alltid beror av något inrotat spelbegär, att så många offra sina slantar på lotterispel, utan mången gång mera på de lätta tillfällena att komma åt lottsedlar, på braskande reklamer eller övertalning från lotteriagenter.

Utskottet uttalar sig också för de åtgärder i lagstiftningsväg, som 1910 års lotterisakkunniga föreslagit — undantagandes kränkning av brevhemligheten. Därefter tillägger utskottet:

»Sådana åtgärder böra i främsta rummet försökas, och först sedan de visat sig verkningslösa eller otillräckliga, har man enligt utskottets mening att såsom en nödfallsutväg tänka sig anordnandet av ett statslotteri.»

Från denna utgångspunkt behöver man emellertid enligt vår tanke icke komma till den slutsatsen, att riksdagen redan nu bör i skrivelse till Kungl. Maj:t uttala sig för inrättande av ett statslotteri, utan hellre att statsmakterna snarast möjligt böra vidtaga de restriktiva åtgärderna och så avbida erfarenheterna om dessas verkningar. Om det sedan efter några år skulle visa sig, att de vidtagna åtgärderna varit »verkningslösa eller otillräckliga», är ju riksdagen oförhindrad att då taga i övervägande, vad som bör tillgripas såsom »det yttersta medlet».

Detta är andra kammarens gamla ståndpunkt i denna fråga, och vi finna ingen anledning föreslå kammaren att frångå densamma.

På grund av det anförda hava vi ansett, att utskottet bort i anledning av herrar Olofssons i Digernäs m. fl. motion nr 149 och herrar Lindhagens och Månssons motion nr 179 hemställa, att andra kammaren för sin del måtte besluta, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes utarbeta och för riksdagen framlägga förslag i syfte att stävja spelet på utländska lotterier».

Andra kammaren beslöt för sin del att med avslag å sitt utskotts hemställan bifalla reservationen med följande tillägg till den av reservanterna förebragta motiveringen: *Andra kammarens beslut.*

»Vad herrar Lindhagens och Månssons yrkande angår låter det ju tänka sig, att även på internationell väg avtal skulle kunna ingås, som kunde vara av stort värde för vårt land. Det syfte, som uppbär nämnda yrkande, synes därför också böra övervägas och möjligheterna för en framkomst även på denna väg i sinom tid undersökas.»

Detta andra kammarens beslut har delgivits första kammaren, som hänvisat ärendet till förberedande behandling av sitt andra tillfälliga utskott.

**Första
kammarens
utskott.**

Den af motionärerna berörda frågan har länge varit föremål för statsmakternas uppmärksamhet.

I trontalet vid 1913 års riksdag förebådades kungl. proposition i ämnet på grundval av ovanberörda, genom Kungl. Maj:ts försorg redan år 1907 igångsatta utredning. Någon proposition i ärendet har emellertid ännu icke avlåtits.

Vid 1913 års riksdag väcktes inom första kammaren motion om inrättande av ett statsobligationslotteri. Kammarens andra tillfälliga utskott, till vilket berörda motion hänvisades likasom en liknande om inrättande av ett penninglotteri för statens räkning, ansåg sig icke kunna förorda ett lotteri av sistnämnda art. Ett statsobligationslotteri som ett medel att motarbeta det utländska lotterispelet ansåg utskottet åter värt allt beaktande. Ett dylikt lotteri skulle komma att uppmuntra sparsamheten, i synnerhet hos de mindre bemedlade. Genom att inköpa statsobligationer skulle den spelande icke, såsom förhållandet vore vid köp af lottsedlar, riskera att förlora de gjorda insatserna, men ändock alltid hava utsikt att vid utlottningen erhålla en större eller mindre vinst. Ett statsobligationslotteri med sina färre och mindre vinster, skulle också, enligt utskottets förmenande, ej bidra till spelpassionens stegrande. En särskild fördel vore även, att staten därigenom erhöle ett huvudsakligast inom landet upplånat kapital.

Såsom ovan anmärkts, biföll första kammaren förslaget om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning om inrättande av ett dylikt statsobligationslotteri, varemot andra kammaren avslog framställningen.

Sedan ärendet sålunda för den gången förfallit, har frågan genom nu föreliggande motioner åter kommit under riksdagens prövning. Andra kammarens beslut avser nu att för stävjande av spelet på utländska lotterier vidtaga en del restriktiva åtgärder, varemot förslaget om inrättande av ett statslotteri för närvarande undanskjutits.

De lagstiftningsåtgärder, som enligt andra kammarens förmenande skulle bliva till avsevärt gagn för avhjälpande av berörda missförhållanden,

avse införande av skärpta bestämmelser i lotteriförordningen, tryckfrihetsförordningen och eventuellt även poststadgan i huvudsaklig överensstämmelse med 1907 års sakkunnigas förslag.

I sitt år 1910 avgivna betänkande hava dessa sakkunniga föreslagit, att det i 1881 års lotteriförordnings 1 § meddelade förbud att »för egen eller annans räkning utbjuda eller avyttra» lott eller annat delaktighetsbevis i inländskt lotteri, som ej är tillåtet, eller i utländskt lotteri skulle kompletteras med förbud att även på annat sätt utsprida eller vara behjälplig vid utspridande av lott eller delaktighetsbevis. Erfarenheten har nämligen visat, att personer plåga tillhandagå allmänheten med anskaffande av lottsedlar genom att uppträda såsom ombud för *köpare* eller eljest tjäna såsom förmedlare vid dylik anskaffning på sätt, som icke låter sig inordnas under det berörda gällande förbudet. Med den lydelse, omförmälda förbudsbestämmelse för närvarande har, kan den sålunda alltför lätt kringgås, varigenom syftet med densamma i synnerligen ringa mån ernås.

Då vidare gällande tryckfrihetsförordning endast förbjuder »inbjudningar till deltagande uti inländskt lotteriföretag, som ej är tillåtet, ävensom i utländskt lotteri», men däremot ej lägger hinder i vägen för spridande genom tryck av vilka som helst meddelanden i övrigt, som hava avseende å dylika lotterier, hava de sakkunniga föreslagit, att sagda bestämmelse skulle kompletteras med förbud mot spridande även av dragnings- och vinstlistor samt vissa andra uppgifter och meddelanden rörande sådana lotterier.

För samma ändamål hava också i det av de sakkunniga för revision av tryckfrihetsförordningen den 20 december 1912 avgivna betänkande formulerats följande bestämmelser:

»Ej må i tryckt skrift meddelas inbjudning till deltagande i inländskt lotteri, som ej är tillåtet; ej heller, i fråga om utländskt lotteri, vare sig inbjudning, som nyss sagts, eller uppgift om lotteriets plan eller utfästa vinster eller om ombud eller lottförsäljning eller eljest om förvärf af rätt till delaktighet i lotteriet, ej heller, innan ett år förflutit efter dragning, uppgift om därvid utdragna nummer eller utfallna vinster.

Hvad sålunda är stadgat skall icke äga tillämpning å framställning, hvori, uppenbarligen utan syfte att främja visst lotteriföretag eller att upptäcka spelbegär, frågor rörande lotteriväsendet upptagas till granskning.» samt beträffande utrikes tryckt skrift:

»Huru bör förfaras med utrikes tryckt, i riket införd skrift, som innehåller i denna eller allmän lag förbudet meddelande om lotteri, därom gälle, utöfver hvad i §§ 1 och 2 stadgas, de föreskrifter, som meddelas i allmän lag eller i författning, hvartill där hänvisas.»

Då man vet, i vilken omfattning vinst- och dragningslistor i utländska lotterier öppet spridas inom landet, samt även vilken inverkan i dagspressen förekommande notiser och meddelanden i olika former om vinster å sådana lotterier kunna hava såsom medel att väcka och underhålla allmänhetens lust att deltaga i lotterispel, torde jämväl inses vikten av, att lämplig komplettering sker av den gällande lagstiftningen i nu angiven riktning.

De sakkunniga hava jämväl framlagt förslag om vissa åtgärder, syftande åt att genom postverket kunna bekämpa spelet å utländska lotterier. Detta förslag, som på sin tid utsattes för skarp kritik, har sedermera, efter vad utskottet inhämtat, blivit föremål för förnyad behandling av Kungl. Maj:t, och har generalpoststyrelsen utarbetat ett nytt förslag i ämnet, vilket dock ej ännu varit föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

Utländsk
lagsliftning.

Då det synts utskottet vara av intresse att få kännedom om, vad i förevarande avseenden i utlandet åtgjorts, har utskottet från sakkunnigt håll härom inhämtat följande:

Såväl i de länder, där lotterier äro alldeles förbjudna, som i länder med statslotterier och koncessionerade lotterier har man i lagstiftningsväg och annorledes vidtagit mer eller mindre stränga åtgärder för förhindrande av spel å utländska lotterier. Lotterier äro förbjudna bland annat i *Schweiz*, *England* och *Amerika*. I bägge de sistnämnda länderna — där likväl den synnerligen utbredda vadhållningen i sammanhang med kapplöpningar m. m. tjänar såsom en betydande avledare för spelbegäret — är spel å utländskt lotteri belagt med straff, som i sistnämnda land kan uppgå till 1,000 dollars böter eller fängelse i högst två år, vid iteration högst fem år, eller bäggedera. Från Amerika härleder sig det system för förhindrande av postbefordran av försändelser, som hava avseende å lotterier, vilket med vissa modifikationer förordats till tillämpning för Sveriges del av generalpoststyrelsen i ett av denna styrelse till Kungl. Maj:t i lotteri-frågan avgivet utlåtande av den 22 oktober 1912. Detta system innebär, att företrädesvis postanvisningar och försäkrade brev samt — sådant det tillämpas i Amerika — även försändelser i övrigt icke postbefordras, om adressaten är lotterikollektör eller eljest i någon form i större omfattning förmedlar spel å utländskt lotteri. Över dylika personer föres av amerikanska postverket särskilt register, som med däri skeende förändringar tillhandahålles allmänheten. Då avlämnande till postbehandling av alla försäkrade försändelser, postanvisningar, rekommenderade och assurerade brev, måste ske direkt till vederbörande tjänsteman å avlämningspostanstalten,

kunna de, om adressaten är uppförd å kollektörslistan, omedelbart och i befintligt skick återställas till avlämnaren. Så kan även ske, då på angivna sätt oförsäkrade försändelser avlämnas till postbehandling. Reklamation eller öppnande från postverkets sida av slutna försändelser behöva därför i hithörande fall äga rum endast i fråga om oförsäkrade försändelser, som avlämnas till postbehandling genom brevlåda eller på annat liknande sätt. Styrkes vid avsändandet, exempelvis genom därom av trovärdig person utfärdat intyg, att försändelsen ej har avseende å lotteri, torde den kunna mottagas till postbefordran, även om adressaten är kollektör.

Till länder med statslotteri höra *Danmark, Norge, Holland, Tyskland, Österrike-Ungern, Italien, Spanien, Portugal, Serbien, Rumänien m. fl.* Även i flera av dessa länder, exempelvis i Preussen samt Österrike-Ungern, är det vid straff förbjudet att spela å utländska lotterier. Avtal avseende dylika lotterier äro rättsligen ogiltiga; vad som enligt avtalet utgivits, kan under vissa omständigheter återfordras; vinster, som erhållits å sådana lotterier, kunna i viss utsträckning beslagtagas etc. I Österrike-Ungern tillämpas för övrigt bland annat den metod för förhindrande av postbefordran av försändelser, avseende lotterier, vilken förordats till användning i Sverige såväl av 1907 års lotterisakkunniga som tidigare av generalpoststyrelsen och kommerskollegium.

Även i länder, vilka likasom Sverige ej inrättat statslotteri, men där likväl penning- och andra lotterier kunna för särskilda fall medgivas, exempelvis *Frankrike* och *Belgien*, har man sökt genom lagstiftning förhindra spel å utländskt lotteri, om man också där, såsom i Danmark och Norge, i sådant syfte ej gått väsentligt längre, än att man bestraffar allt slags spridande av lottsedlar och allt spridande genom tryck av vinstlistor och andra meddelanden, som hava avseende å dylika lotterier.

Utskottet, som ej haft anledning att frångå den uppfattning, som funnit uttryck i utskottets ovan angivna utlåtande vid 1913 års riksdag, är övertygat därom att, jämte skärpta lagstiftningsåtgärder mot spel å utländska lotterier, inrättande i någon form av statslotteri kommer att visa sig erforderligt för det åsyftade målets vinnande.

Då det emellertid hitintills visat sig innebära svårigheter att vinna enighet mellan riksdagens kamrar rörande alla de åtgärder, som synts utskottet behövliga för ifrågavarande missförhållandens avhjälpan, anser sig utskottet böra tillstyrka, att ett försök i den av andra kammaren antydda riktningen göres. Skulle sedermera, såsom utskottet förmenar, dy-

lika lagstiftningsåtgärder icke komma att visa sig tillfyllestgörande, kan frågan om inrättandet i någon form av ett statslotteri åter uppföras på dagordningen.

På grund av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att första kammaren ville biträda andra kammarens i ärendet fattade beslut.

Stockholm den 16 april 1915.

Å utskottets vägnar:

OSKAR NYLANDER.

Vid ärendets slutbehandling inom utskottet hava närvarit: herrar Nylander, Danström, von Koch, Steffen, greve Spens, Östling och J. Åkesson.

Reservation:

av herrar *von Koch* och *J. Åkesson*:

Mot ett biträdande av andra kammarens beslut hava vi så mycket mindre att erinra, som vi tro, att på den föreslagna vägen mycket kan vinnas för att motverka spelet å utländska lotterier. Däremot ha vi ej kunnat instämma i utskottets i motiveringen lämnade förord för inrättandet av ett statslotteri. Det saknas anledning att nu, innan de föreslagna åtgärderna trätt i kraft och visat sin verkan, ja, innan ens utredning därom är verkställd, uttala sig om deras otillräcklighet. Med skäl kan ock ifrågasättas, om ett inhemskt statslotteri skall kunna medföra de verkningar, utskottet förmodar, eller om ej snarare motsatsen skall åstadkommas. I varje fall måste ett tillstyrkande av ett statslotteris införande i vårt land föregås av ett noggrant övervägande jämväl av alla de olägenheter, som därigenom skulle uppstå.